

- Versie 19 september 2018 -

Gemeenschappelijk Uitvoeringskader VTH

2018

Regio Midden- en West Brabant

“Van Vinken naar Vonken”

OMWB

Samenvatting

De Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB) wil de bij haar belegde taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het omgevingsrecht op een effectieve, efficiënte en kwalitatief verantwoorde wijze uitvoeren. Het is de missie van de OMWB (en haar deelnemers) om zichtbaar samen te werken aan een schone, veilige en duurzame leefomgeving. Met vaststelling van het **Gemeenschappelijk Uitvoeringskader Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving 2018 Regio Midden- en West-Brabant** bieden de deelnemers van de OMWB hiertoe de basis. Dit uitvoeringskader vormt het raamwerk voor het meerjaren uitvoeringsprogramma van de OMWB voor de basistaken en de ingebrachte verzoektaken. Het kader is onderdeel van de gezamenlijke beleidscyclus zoals wettelijk voor gemeenten, provincies en omgevingsdiensten is voorgeschreven in artikel 7.2 van het Besluit omgevingsrecht (Bor). Met de vaststelling door alle deelnemers van dit gemeenschappelijke uitvoeringskader wordt voldaan aan deze bepalingen in het Bor over uniform uitvoeringsbeleid.

Dit gemeenschappelijke uitvoeringskader beschrijft de algemene *uitgangspunten* en de *strategieën* die door de OMWB worden gehanteerd bij de uitvoering van de VTH-milieutaak (vergunningverlening, toezicht en handhaving op milieugebied) voor de gemeenten in de regio Midden- en West-Brabant. Risicogericht werken en programmeren is hierbij het centrale uitgangspunt. De OMWB en de deelnemers maken de beweging van taakgericht naar probleem- en risicogericht werken: 'van vinken naar vonken'. Dit houdt in dat de OMWB en de deelnemers op grond van een risicoanalyse inhoudelijke keuzes maken en de beschikbare middelen inzetten waar de risico's voor veiligheid, gezondheid, milieu en leefbaarheid hoger zijn. Op grond van deze analyse wordt in dit uitvoeringskader een risicozwaarte toegekend aan de branches die onder de VTH-taak van de OMWB vallen. De methodiek van risicoanalyse wordt toegelicht.

Het is de bedoeling dat in een later stadium ook de uitvoering van de provinciale VTH-milieutaken aan dit kader wordt toegevoegd. De provincie hecht er aan dat in deze regio dezelfde methode wordt gevolgd als in de andere twee regio's in Noord-Brabant en dat die methode leidt tot een overeenkomstig uitvoeringskader als de Regionale Operationele Kaders (ROK) die zijn opgesteld door de ODBN en de ODZOB. De termen ROK en Gemeenschappelijk Uitvoeringskader zijn synoniemen en uitwisselbaar.

De Brzo-taak wordt door de OMWB voor heel Brabant uitgevoerd en valt sinds 2016 geheel onder het bevoegd gezag van de Provincie Noord-Brabant. In samenspraak met de provincie is in 2018 een Brzo-programma ontwikkeld, waarin ook is opgenomen dat de OMWB en de provincie met gemeenten overleggen over Brzo-inrichtingen in hun gemeenten. De Brzo-taak valt buiten het bestek van dit uitvoeringskader voor Midden- en West-Brabant.

Het Gemeenschappelijk Uitvoeringskader zal worden toegepast voor het opstellen van adviezen voor de de werkprogramma's 2019 voor de basistaken, gebundeld in het gezamenlijke uitvoeringsprogramma van 2019. Het gemeenschappelijke uitvoeringskader en de werkprogramma's sluiten aan bij de systematiek voor de budgettering (MWB-norm), die op 15 december 2017 is vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de OMWB. Vanaf 2019 is het benodigde budget voor de basistaken per gemeente afhankelijk van het actuele inrichtingenbestand en de mate van inzet die de deelnemers gezamenlijk als een regionaal (minimum) uitvoeringsniveau beschouwen. Binnen de in de budgetteringssystematiek onderscheiden categorieën (B2, C1, C2, etc.), kan ervanaf 2019 risicogericht worden geprioriteerd.

Met het uitvoeringskader wordt beoogd voor het risicogericht prioriteren een gemeenschappelijke benadering op te stellen waarbij de uitgangspunten voor de gehele regio gelden.

De risicoanalyse en de eerder door het AB bastgestelde MWB-norm gelden alleen voor het basistenpakket en voor de zogenoemde B1+ taken (garagebedrijven, tankstations zonder LPG en vuurwerk). Voor de overige verzoektaken is de risicoanalyse niet automatisch van toepassing. Gemeenten kunnen – zo zij dat wensen – de OMWB opdracht geven om ten aanzien van verzoektaken ook met de risicoprioritering te werken. De algemene uitgangspunten en de omgevingsanalyse van dit uitvoeringskader zijn wel van toepassing op de door deelnemers ingebrachte verzoektaken.

Uitgangspunten van het gemeenschappelijke uitvoeringskader zijn:

- naleving van wet- en regelgeving is primair de eigen verantwoordelijkheid van bedrijven en instellingen;
- vergunningverlening, toezicht en handhaving (Wabo milieu) zijn geen doelen op zich, maar middelen om maatschappelijke en ecologische doelstellingen te bereiken. Uiteindelijk gaat het er bij de uitvoering van VTH-taken om wat het resultaat daarvan is in de buitenwereld (outcome);
- toezicht wordt zoveel mogelijk risicogericht en informatiegestuurd uitgevoerd. Dit betekent dat de beschikbare capaciteit daar wordt ingezet waar de risico's voor de omgeving het grootst zijn. Daarbij wordt gebruik gemaakt van (een mix van) verschillende instrumenten;
- handhaving geschiedt op een open, eenduidige en voortvarende wijze, waarbij beoogd wordt middels een afgestemde, passende mix van interventies een blijvende gedragsverandering bij de overtreder te realiseren;
- het uitvoeringskader geeft tevens de ontwikkeling weer die onze deelnemers de komende jaren van de OMWB verwachten. Belangrijkste onderdelen zijn in dat opzicht het verder eigen maken en verfijnen van de methodiek van informatiegestuurd toezicht en handhaving (informatieuitwisseling partners, naleving- en doelgroepenanalyses), het formuleren van outcomegerichte doelen en rapporteren daarover en het beter verwerken van omgevingsfactoren en naleefgedrag bij het bepalen van de toezicht- en handhavingfrequentie / inspanningen. Overigens is het meten van outcome-effecten geen sinecure omdat tal van factoren van invloed zijn;
- het gemeenschappelijk uitvoeringskader VTH regio Midden- en West- Brabant 2018 wordt door het Algemeen Bestuur van de OMWB ter bekrachtiging aangeboden aan de colleges van burgemeester en wethouders van gemeenten Aalburg, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goirle, Halderberge, Heusden, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Moerdijk, Oisterwijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Tilburg, Waalwijk, Werkendam, Woensdrecht, Woudrichem, Zundert en het college van gedeputeerde staten van provincie Noord-Brabant.

Waarom een gemeenschappelijk uitvoeringskader?

Met de komst van de OMWB wordt het basistakenpakket regionaal uitgevoerd. Het Bor (art. 7.2) vereist een uniform gezamenlijk uitvoeringskader. Het belang van dit uitvoeringskader is meerledig:

- het vormt de basis om VTH-milieutaken risicogericht en informatiegestuurd uit te kunnen voeren waardoor de uitvoering veel doelgerichter wordt;
- het vormt de basis voor verdere uniformering van de uitvoeringspraktijk waardoor deze efficiënter wordt;
- het bevordert de samenwerking tussen de verschillende handhavingpartners in de regio (en daarbuiten) waardoor de uitvoering effectiever wordt;
- het zorgt er voor dat regionale en bovenregionale problemen gericht, in samenwerking en met dezelfde prioriteit worden aangepakt;
- het draagt bij aan het bereiken van een gelijk speelveld voor bedrijven;
- het is een wettelijke vereiste op grond van het besluit omgevingsrecht (Bor).

Het uitvoeringskader VTH 2018 draagt voor de basistaken van de OMWB een gemeenschappelijk karakter. Daartoe verplichten alle deelnemers zichzelf en elkaar. Dit sluit niet alleen aan bij het Bor (art. 7.2), maar ook bij de visie dat milieuproblemen, de schadelijke effecten hiervan (op gezondheid, veiligheid, duurzaamheid) en milieucriminaliteit de gemeentegrenzen overstijgen en naast een lokale inkleuring om een gezamenlijke werkwijze en prioriteitstelling van gemeentebesturen vragen.

Leeswijzer

Dit gemeenschappelijke uitvoeringskader bestaat grotendeels uit drie delen:

- I. Een omgevingsanalyse en een profiel van de regio Midden- en West-Brabant. Zie hoofdstuk 2;
- II. De uitgangspunten van het gemeenschappelijke kader: bestuurlijke prioriteiten, instrumentenmix en de wisselwerking tussen vergunningverlening, toezicht en handhaving. Zie hoofdstuk 3;
- III. De risicoanalyse en het gemeenschappelijke uitvoeringskader. Zie hoofdstuk 4.

Voorafgaand hieraan wordt in de Inleiding beschreven het wettelijk kader en het proces leidend tot dit uitvoeringskader. Ook wordt er een nadere afbakening gegeven (zie hoofdstuk 1).

In de afsluitende hoofdstukken 5 en 6 wordt respectievelijk kort ingegaan op het Ketengericht milieutoezicht en Niet-inrichtinggebonden taken en worden enkele slotopmerkingen gemaakt.

Inhoudsopgave

	Blz.
Samenvatting	2
Inleiding: kader en proces	6
1.1 Wet- en regelgeving	6
1.2 Proces	7
1.3 Afbakening	8
2. Omgevingsanalyse en profiel regio	9
2.1 Profielschets Midden- en West-Brabant	9
2.2 Maatschappelijke effecten	12
2.3 Prioritering omgevingsfactoren	13
3. Uitgangspunten	15
3.1 Bestuurlijke prioriteiten	15
3.2 Gemeenschappelijke uitgangspunten uitvoeringskader	15
3.3 Instrumenten-mix	16
3.4 Vergunningverlening en wisselwerking met toezicht	17
4. Risicoanalyse	18
4.1 Risicoafweging branches op grond van maatschappelijke effecten	18
4.2 Aanpak per risicoklasse	20
4.3 Aanpak illegaliteit	21
4.4 Toepassing bestuurlijke prioriteiten binnen VTH-praktijk	21
5. Ketentoezicht en Niet-inrichtinggebonden taken	22
6. Slotopmerkingen	24
Tabel 3: Risicoanalyse VTH-milieu, regio Midden- en West-Brabant	25
Bijlage a: Toelichting bestuurlijke prioriteiten	26

1 Inleiding: kader en proces

1.1 Wet- en regelgeving

De omgevingsdiensten zijn gevormd op basis van afspraken tussen de VNG, IPO en het Rijk. Hiermee is een belangrijke bestuurlijke basis gelegd voor het bestaan van de omgevingsdiensten. Specialistische kennis van afzonderlijke gemeenten, milieudiensten en provincie en de meer complexe of regionale uitvoeringstaken zijn in de omgevingsdienst gebundeld.

De OMWB voert sinds 1 januari 2013 VTH-milieutaken uit voor de gemeenten Aalburg, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goirle, Halderberge, Heusden, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Moerdijk, Oosterwijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Tilburg, Waalwijk, Werkendam, Woensdrecht, Woudrichem, Zundert en de provincie Noord-Brabant.

In 2016 en 2017 zijn respectievelijk de Wet VTH en de Wijziging van het Besluit omgevingsrecht (Bor) in werking getreden. Deze geven wettelijke borging aan de eerder gemaakte landelijke afspraken. Deze wet- en regelgeving geeft een juridische basis voor het bestaan, het functioneren en het (verplichte) basistakenpakket van de omgevingsdiensten.

In deze wet is vastgelegd dat per regio door de bevoegde gezagen een omgevingsdienst wordt ingesteld als openbaar lichaam als bedoeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen. De Colleges van Burgemeester en Wethouders en Gedeputeerde Staten zijn deelnemers in deze 'gemeenschappelijke regeling' en vormen gezamenlijk het Algemeen Bestuur. In het Bor (art. 7.1) is het basistakenpakket van de omgevingsdienst vastgelegd. De bevoegde gezagen zijn verplicht deze taken in te brengen.

Het Bor vereist tevens een gezamenlijk uitvoeringskader en een daarop gebaseerd uitvoeringsprogramma.

De bestuursorganen dragen op grond van artikel 7.2 van het Besluit omgevingsrecht (Bor), gezamenlijk zorg voor dat een uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid voor de taken (bedoeld in artikel 7.2, eerste lid) wordt vastgesteld in een of meer documenten waarin gemotiveerd wordt aangegeven welke doelen de omgevingsdienst moet behalen bij de uitvoering en welke activiteiten daartoe door de omgevingsdienst worden uitgevoerd.

De OMWB monitort en rapporteert over de uitvoering, kengetallen en doelrealisatie aan de bevoegde gezagen en stelt op basis van deze monitoring adviezen op voor het (gezamenlijke) strategische beleid van de bevoegde gezagen.

Naast basistaken kunnen de bevoegde gezagen ook (structurele) verzoektaken inbrengen in een omgevingsdienst. In Midden- en West-Brabant wordt hiervan substantieel gebruik gemaakt.

1.2 Proces

Het Gemeenschappelijk Uitvoeringskader is gestoeld op een omgevingsanalyse en een risicoanalyse. Hiermee wordt de werkwijze gevolgd, die ook door de ODBN en de ODZOB is uitgevoerd.

Er wordt gebruik gemaakt van de omgevingsanalyse die de OMWB heeft uitgevoerd en die heeft geleid tot het benoemen van een aantal bestuurlijke prioriteiten. Ook andere VTH-partners (bevoegde gezagen en uitvoeringsorganisaties), zoals het Waterschap Brabantse Delta, de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant, NVWA en het OM namen hieraan deel. Deze omgevingsanalyse is door de OMWB ook gebruikt voor het opstellen van de strategische agenda voor het BPO (Bestuurlijk Platform Omgevingsrecht), waarin VTH-partners in Brabant samenwerken.

Bij de risicoanalyse heeft de OMWB nauw aangesloten bij de methode die door andere omgevingsdiensten in Brabant en de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHJ) is gevolgd en de daarmee verkregen uitkomsten.

De werkwijze van de risicoprioritering en het concept van dit uitvoeringskader zijn besproken in het Ambtelijk Overleg van 11 april 2018. De gemaakte opmerkingen zijn in dit uitvoeringskader verwerkt. Tevens is een werkgroep ingesteld met vier gemeenten, om nadere uitwerking te geven aan het uitvoeringsniveau per risicoklasse.

Dit Gemeenschappelijke Uitvoeringskader 2018 wordt voor akkoord voorgelegd aan het Algemeen bestuur van de OMWB en dient daarna door de 27 colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten en het college van gedeputeerde staten ter bekrachtiging te worden vastgesteld. Vervolgens wordt het als hulpmiddel gebruikt bij het opstellen van een jaarlijks regionaal uitvoeringsprogramma (artikel 7.3 van het Bor) waarin wordt aangegeven welke activiteiten worden uitgevoerd, een en ander onder inachtneming van de gestelde prioriteiten en doelstellingen en met gebruikmaking van de vastgelegde strategieën. Om de continuïteit en doelmatigheid verder te verbeteren is het voornemen om te gaan werken met een (deels) gezamenlijk meerjarenprogramma vanaf 2019 of 2020.

Het Gemeenschappelijke Uitvoeringskader is onderdeel van de beleids- en uitvoeringscyclus. Deze wordt ook wel aangeduid als de BIG-8 (zie figuur 1 hiernaast). In de vorm van uitgangspunten en bestuurlijke prioriteiten worden strategische kaders aangereikt (hoofdstuk 3). Door middel van de risicoanalyse wordt een operationeel kader gegeven (hoofdstuk 4).

De wisselwerking met de uitvoering is een cruciale factor in de beleidsontwikkeling. De OMWB wil bijdragen aan deze beleidsontwikkeling door informatie te verschaffen over de uitvoering en door vanuit de uitvoering bevoegde gezagen te adviseren.

Figuur 1: de beleids- en uitvoeringscyclus

1.3 Afbakening

Dit uitvoeringskader gaat over de inrichtinggebonden en Niet-inrichtinggebonden taken waarvoor gemeenten bevoegd gezag zijn. Het bevat de VTH-strategie en risicoanalyse met betrekking tot het basistakenpakket van de OMWB en de ingebrachte verzoektaken.¹ De OMWB kan bij de uitvoering van deze taken een mix van instrumenten inzetten. Naast bijvoorbeeld het (risicogericht) uitvoeren van toezichtcontroles bij individuele inrichtingen, kan de OMWB ook resultaten boeken door het organiseren van gebiedsgerichte controles, voorlichtingsbijeenkomsten voor branches en het verbeteren van vergunningen. Afhankelijk van het probleem, wordt de mix aan instrumenten bepaald. Binnen de instrumentenmix kan worden gekozen voor andere (alternatieve) instrumenten. De instrumentenmix zal als bijlage bij het uitvoeringsprogramma van 2019 worden gevoegd.

In dit uitvoeringskader wordt uitgegaan van een intensieve wisselwerking tussen *vergunningverlening*, toezicht en handhaving. Een goede vergunning is nodig om adequaat toezicht uit te oefenen en te handhaven. Vanuit toezicht, handhaving en klachtenafhandeling kunnen omgekeerd ook aanwijzingen volgen voor het verbeteren van vergunningen. De risicoanalyse en de omgevingsanalyse die bepalend zijn voor de inzet van toezicht in branches, zijn voor vergunningverlening niet wezenlijk anders. Dit Gemeenschappelijke Uitvoeringskader geldt dan ook voor de gehele VTH-uitvoering, inclusief vergunningverlening.²

De OMWB voert ook een aantal wettelijke *Niet-inrichting gebonden* taken uit, zoals ketengericht milieutoezicht, asbest, mobiel breken, Wet bodembescherming, Besluit bodemkwaliteit en het toezicht op grote infrastructurele voorzieningen. Voor het toezicht op deze niet-inrichting gebonden taken zijn door de OMWB specifieke strategieën ontwikkeld. De algemene uitgangspunten van de regionale nalevingstrategie, zoals verwoord in hoofdstuk 3, gelden straks ook voor deze strategieën. Daar waar dat nog niet het geval is worden deze specifieke strategieën hiermee in lijn gebracht.

¹ Het financieel kader, gebaseerd op de MWB-norm, is alleen van toepassing op de basistaken.

² Daarmee wordt een stap verder gezet dan de ODBN en ODZOB, die een fasering hebben aangebracht tussen het ROK toezicht & handhaving en een ROK voor vergunningverlening.

2. Omgevingsanalyse en profiel regio

In 2016 en 2017 is door de OMWB is een omgevingsanalyse uitgevoerd, die heeft geresulteerd in een profiel van de regio Midden- en West-Brabant, een prioritering van outcome criteria (maatschappelijke effecten) en bestuurlijke prioriteiten. Tegelijkertijd is door de ODBN en de ODZOB in respectievelijk de regio's Brabant-Noord en Zuidoost-Brabant een bestuurlijke themabijeenkomst georganiseerd, waarin de leden van de Algemene Besturen richtinggevende uitspraken hebben gedaan over de prioritering van de maatschappelijke effecten. Ook hebben de bestuursleden uitspraken gedaan over de prioritering van omgevingsfactoren. Eerder is ook door het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ) een identiek proces doorlopen, hetgeen heeft geleid tot vergelijkbare resultaten. De resultaten van deze processen vormen de input en verificatie voor het strategisch kader voor onze regio, vanuit de aanname dat de uitkomsten uit deze omringende regio's een goede aanvulling zijn op de door de OMWB uitgevoerde omgevingsanalyse.

In dit hoofdstuk komen achtereenvolgens aan de orde: het profiel van de regio Midden- en West-Brabant (2.1), de maatschappelijke effecten (2.2) en de omgevingsfactoren (2.3).

2.1 Profielschets Midden- en West-Brabant

De regio Midden- en West-Brabant is één van de grootste regio's in Nederland. De regio heeft, inclusief de gemeente Heusden, circa 1.140.000 inwoners (2016, CBS) en een landoppervlakte van 2.200 km². Dit is ongeveer 6,75% van de bevolking in Nederland en 5,2% van het grondoppervlak. De regio heeft bijna 100.000 bedrijven, hiervan maken ongeveer 7.500 bedrijven deel uit van het basistakenpakket dat wordt ingebracht bij de OMWB. De OMWB is hiermee één van de grootste omgevingsdiensten van Nederland (de derde qua omvang) met 28 deelnemers en is één van de zes Brzo-omgevingsdiensten die Nederland telt. Het westelijk deel van de regio is gelegen tussen de industrie- en havengebieden van Rotterdam en Antwerpen en heeft relatief veel industriële en logistieke bedrijvigheid en infrastructuur. Naar het oosten is er relatief meer agrarische bedrijvigheid (veehouderijen) en zijn er enkele grotere recreatie- en natuurgebieden. De regio heeft twee grote steden en een groot aantal middelgrote gemeenten³. Negen gemeenten in de regio grenzen aan België, waar andere (lichtere) milieuregels gelden.

De regio kan worden onderverdeeld in aantal kleinere regio's: Midden-Brabant, Breda e.o. en Westelijk Noord-Brabant. Daarbinnen zijn herkenbare subregio's zoals het Land van Heusden en Altena. Soms hebben deze (sub)regio's ook een bestuurlijke traditie en eigen gemeentelijke samenwerkingsverbanden, zoals op het terrein van openbare gezondheidszorg en afvalverwijdering, regionale economie, ruimtelijke ordening, etc. Een bijzonderheid is dat ook de gemeente Heusden (regio Brabant-Noord) haar taken heeft ondergebracht bij de OMWB.

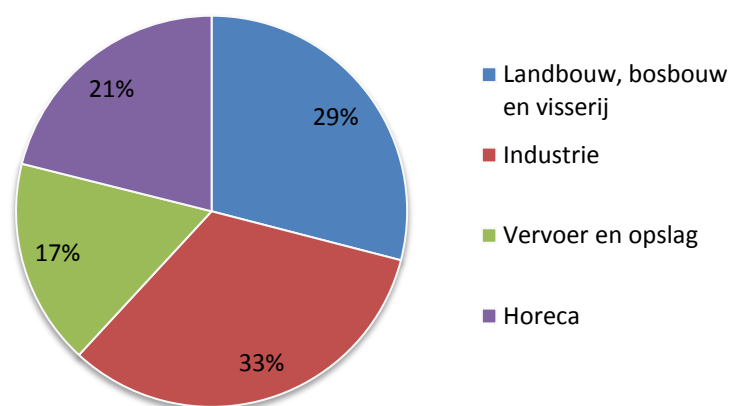
- *Milieurelevante bedrijven*

Binnen de OMWB-regio zijn bijna 100.000 bedrijven gevestigd. Hiervan zijn ca 16.000 bedrijven actief die in meer of mindere mate invloed hebben op de fysieke leefomgeving (excl. duurzaamheid). Figuur 2 toont dat de industrie de grootste bedrijfstak is. 33% van de bedrijven behoort tot deze sector (ruim 5.250 bedrijven). Onder de bedrijfstak industrie worden ook de circa honderd inrichtingen gerekend die afval opslaan, verwerken of bewerken.

³ De gemeente die samen deelnemen in de OMWB zijn de gemeenten Aalburg, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goirle, Halderberge, Heusden, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Moerdijk, Oisterwijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Tilburg, Waalwijk, Werkendam, Woensdrecht, Woudrichem, Zundert. Daarnaast neemt ook de provincie Noord-Brabant deel in de OMWB.

Na 'industrie' volgt de bedrijfstak Landbouw, bosbouw en visserij met 29% van de bedrijven. Horeca en Vervoer en opslag nemen respectievelijk een aandeel van 21% en 17% binnen de milieurelevante bedrijven voor hun rekening.

Milieurelevante bedrijven

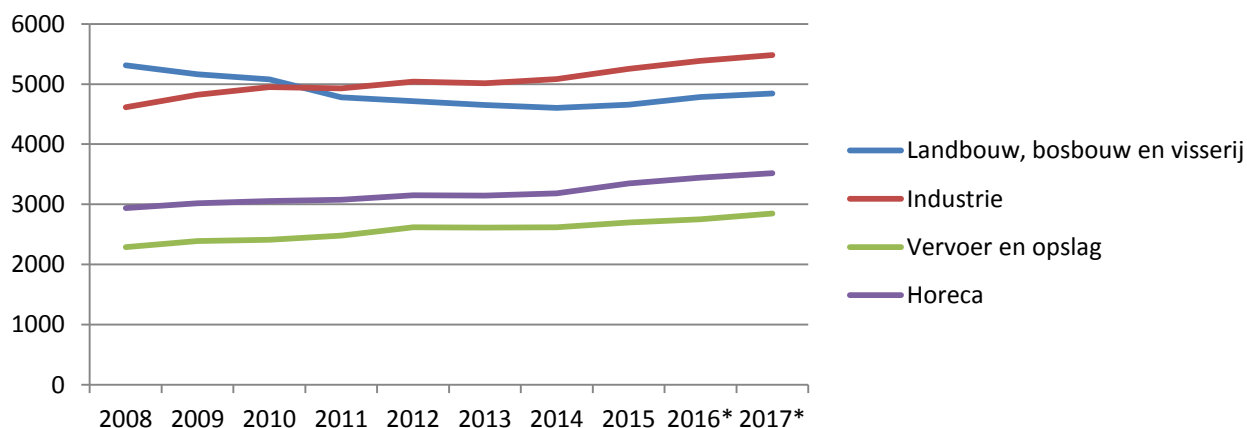

Figuur 2. Verdeling milieurelevante bedrijven in de OMWB- regio in 2017. Bron: CBS (2017)

- Ontwikkeling bedrijvigheid

Figuur 3 geeft een beeld van de toe- en afname van milieurelevante bedrijfstakken in Midden- en West-Brabant. In de periode tussen 2007 en 2017 is een licht stijgende trend waar te nemen bij zowel de horeca, industrie als vervoer en opslagbedrijven. De bedrijfstak landbouw, visserij en bosbouw toonde tot 2015 een lichte daling maar stijgt sindsdien weer beperkt.

Verloop milieurelevante bedrijven

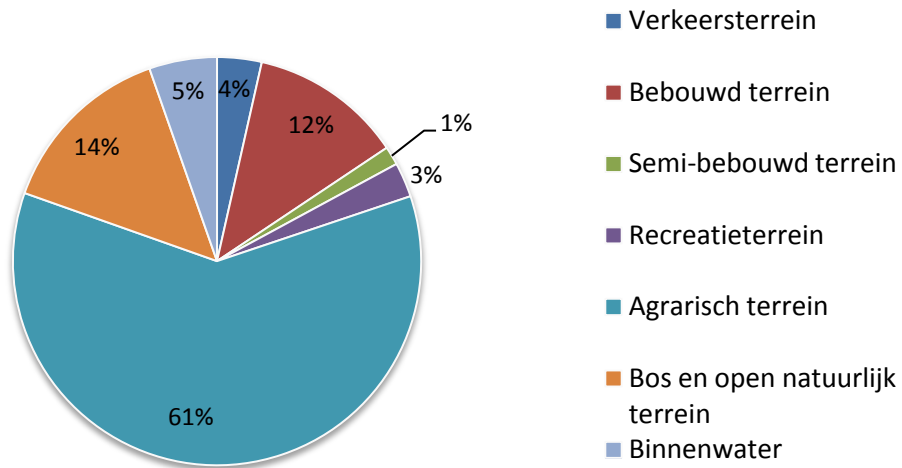
Figuur 3: Verloop aantal Milieurelevante bedrijven OMWB-regio Bron: CBS (2017)

- *Gebruik grondoppervlak*

Figuur 4 geeft een beeld van het ruimtegebruik in de regio Midden- en West-Brabant. Wat als eerste opvalt is de hoeveelheid agrarisch grondgebruik. Ruim 60% van de ruimte in de OMWB-regio wordt gebruikt voor agrarische doeleinden. 14 % bestaat uit bos en natuur. De OMWB-regio is dus vooral een agrarische en groene regio.

In de regio is ca. 8 % ingericht voor Wonen, Winkelen en Uitgaan. 3% van het oppervlak is bedrijfsterrein. 3% is ingericht voor Recreëren.

Ruimtegebruik Midden- en West-Brabant

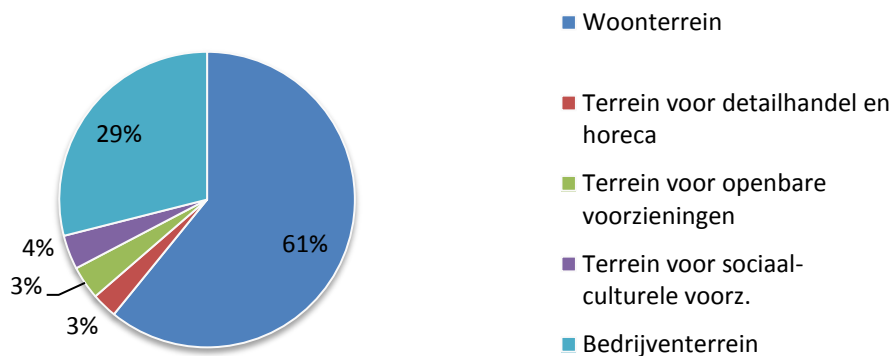

Figuur 4: Ruimtegebruik in de OMWB regio (in percentage. Bron: [CBS \(2015\)](#))

- *Bebouwd terrein*

Figuur 5 laat zien dat bijna 30% van het bebouwde terrein bedrijventerrein is. Ruim 60% is woonterrein.

Verhoudingen bebouwd terrein Midden- en West-Brabant

Figuur 5: Verhoudingen bebouwd terrein (in percentages) Bron : [CBS \(2015\)](#)

- *Samenvatting profiel regio*

Kort samengevat is Midden- en West-Brabant een veelzijdige regio met een mix aan type bedrijven en ruimtegebruik:

- Industrie (inclusief afvalverwerking);
- Agrarisch;
- Recreatie;
- Vervoer en opslag.

De sectoren *Industrie*, *Recreatie* en *Vervoer en opslag*, laten de afgelopen 10 jaar een constante groei van het aantal bedrijven zien. Vanaf 2015 zit ook de *Agrarische* sector weer in de lift.

Circa 16.000 bedrijven in de regio hebben effect op het milieu, waarvan er ongeveer 7.500 tot het basistakenpakket voor de OMWB behoren.

61% van het grondoppervlak van de regio is in gebruik voor agrarische doeleinden en 14% is bos of natuurterrein. 12% van het grondoppervlak is in gebruik als bebouwd terrein. Dit is 264 km². Hiervan is ongeveer 66 km² bedrijfsterrein.

Opmerking: Uiteraard zijn de aard van de bedrijvigheid, het ruimtegebruik en de ligging van de regio ten opzichte van andere (industriële) regio's bepalend voor de milieubelasting in Midden- en West-Brabant. Deels is deze milieubelasting middels expert-judgment en de rekenmethodiek ingebakken in de risicoanalyse en de bepaling van het uitvoeringsniveau voor de aanwezige branches/bedrijven in de regio. Tevens is ontegenzeggelijk de ligging tussen de haven- en industriegebieden van Antwerpen, Rijnmond en Ruhrgebied van invloed (luchtkwaliteit) op de regio, maar dit valt buiten het handelingsperspectief van de OMWB. Tenslotte is het grensverkeer over de lange grens met België van invloed op de risico's van milieucriminaliteit.

In de Omgevingsanalyse, bijlage 1 bij dit uitvoeringskader, wordt in bijlage 10 een overzicht gegeven van de milieu-gerelateerde problemen die door een aantal gemeenten wordt aangegeven, n.a.v. de door de OMWB gehouden enquête in 2016.

2.2 Maatschappelijke effecten

Centraal in het gemeenschappelijk kader staan de maatschappelijke effecten oftewel de outcome-criteria. Deze effecten en criteria worden ook wel de 'bestuurlijk te beschermen belangen' genoemd. Deze dienen bestuurlijk door de bevoegde gezagen te worden aangewezen. Voor welke maatschappelijke effecten aanvaarden bestuurders samen verantwoordelijkheid en aanvaarden zij het gezamenlijke belang om de risico's van die effecten te beheersen? De maatschappelijke effecten worden in de methodiek van risicoanalyse gebruikt om de risico's van activiteiten in uit te drukken. Met de vaststelling van dit uitvoeringskader, worden de maatschappelijke effecten en dus de outcome-criteria vastgesteld.

De zes in de methodiek gehanteerde maatschappelijke effecten/outcome-criteria zijn:

- gezondheid,
- veiligheid,
- duurzaamheid,
- leefbaarheid,
- financieel-economisch,
- bestuurlijk imago.

De prioritering van de maatschappelijke effecten ten opzichte van elkaar is door de OMWB eerder toegepast in de omgevingsanalyse en de prioritering van de speerpunten voor het Bestuurlijk Platform Omgevingsrecht (BPO). Ook de ODBN, ODZOB en OZHZ hebben een vergelijkbare bestuurlijke prioritering toegepast. In de vier regio's scoren 'veiligheid' en 'gezondheid' het hoogst en zijn vrijwel

alle bestuurders van mening dat er bij veiligheid en gezondheid sprake is van een gezamenlijk belang en een gezamenlijke verantwoordelijkheid. De effecten beperken zich niet tot de gemeentegrens en een gemeente kan er last van hebben als de buurgemeente hier anders mee omgaat.

Alleen in de regio Zuidoost-Brabant scoort 'duurzaamheid' het hoogst, op de voet gevolgd door 'veiligheid' en 'gezondheid'. In deze regio is bij 'duurzaamheid' weliswaar de lokale bestuurlijke ambitie leidend, en die verschilt nogal per deelnemer, maar men voelt uiteindelijk toch een sterke en zelfs unanieme gezamenlijke verantwoordelijkheid.

'Leefbaarheid' wordt in eerste instantie als een lokale aangelegenheid gezien waarvan ook de nieuwe Omgevingswet zegt dat dit lokaal moet worden geregeld. Echter, sommige effecten stoppen niet bij de gemeentegrens en het is goed om expertise op dit terrein te bundelen. Daarnaast is er aandacht voor voldoende inzet op zogenaamde overlastthema's die de leefbaarheid voor de burger sterk beïnvloeden en waar met regelmaat over wordt geklaagd (geluid- en geuroverlast).

In de regio's wordt minder waarde gehecht aan 'bestuurlijk imago' en 'financieel economische schade' en ziet men deze toch vooral als een individuele verantwoordelijkheid per gemeente. Bij 'bestuurlijke imago' kan meerwaarde zitten in het delen van ervaringen en het elkaar ondersteunen.

In de laatste jaren komt er in Brabant door diverse ontwikkelingen meer aandacht voor het outcome-criterium 'ondermijning' in relatie tot milieucriminaliteit.. Het is een bestuurlijke prioriteit die zal worden uitgewerkt in een plan waarin wordt onderzocht op welke wijze de OMWB de gemeenten kan ondersteunen in de aanpak van ondermijnende activiteiten (projectmatige aanpak).

Resumerend wordt in dit uitvoeringskader voorgesteld om aan *veiligheid* en *gezondheid* de hoogste prioriteit te geven en ook om aan *duurzaamheid* een zwaarder gewicht te geven.

2.3 Prioritering omgevingsfactoren

In de methodiek die door de ODZOB en de ODBN is toegepast worden in de omgevingsanalyse 18 omgevingsfactoren onderscheiden die de komende jaren in meer of mindere mate van invloed zijn op toezicht en vergunningverlening binnen de Wabo-milieutaken. Deze komen voor een belangrijk deel overeen met de longlist van 32 thema's die de OMWB heeft opgesteld in haar omgevingsanalyse (tabel 1). Een deel van deze onderwerpen is ontleend aan de 'dreigingsbeelden' opgesteld door de Landelijke Milieukamer (LMK). Andere onderwerpen zijn meer fenomenen die vooral in Zuid-Nederland of specifiek in Midden- en West-Brabant voorkomen. De longlist is de resultante van de uitgevoerde bestuurlijke verkenning.

Tabel 1: Longlist milieuonderwerpen omgevingsanalyse Midden- en West-Brabant

Co- en biovergisters	Verbod op asbestdaken 2024
Dumpen en illegaal verwijderen van asbest	Lozingen oppervlakte water
Indirecte lozingen	Bodemketen en -beheer
Externe/fysieke veiligheid (risicorelevante) bedrijven	Drugsafval
Bluswater (verontreinigd)	Vuurwerk
Luchtwaters	Wildcrossen
EVOA (internationale afvalstromen)	Geur- en geluidshinder
Veehouderijen	Gewasbeschermingsmiddelen
Energiebesparing	Vervoersmanagement
Olie/Scheepsbrandstoffen en oliehoudend afvalwater	Informatie- en data-uitwisseling
Gebrekkige aanpak van ketens	Activiteiten zonder vergunning of melding

Omgevingswet	Nieuwe Wet natuurbescherming (Wnb)
Natura 2000 gebieden (stikstofdepositie)	Milieuklachtcentrale/meldkamer
Ondermijnende Milieucriminaliteit	Cultuurverandering bij bedrijven
Brandveiligheid	Circulaire economie
Stroperij en Cites	Dierlijke bijproducten

In de losse bijlage bij dit uitvoeringskader getiteld 'Omgevingsanalyse Midden- en West-Brabant' worden deze milieuonderwerpen nader beschreven en geanalyseerd.

De bovenstaande longlist (blz. 13/14) is nader geprioriteerd in een werkconferentie (speerpunten BPO), waaraan overwegend bestuurders en directeuren uit Midden- en West-Brabant deelnamen. In de onderstaande prioritaire thema's zijn alleen de prioriteiten van de bestuurders uit Midden- en West-Brabant meegenomen, waarbij de scores van de deelnemers van de OMWB, twee keer zo zwaar zijn gewogen als die van de andere VTH-partners in de regio (bevoegde gezagen en uitvoeringsorganisaties zoals waterschap, veiligheidsregio, OM of NVWA). Dit resulteerde in de volgende inhoudelijke prioriteiten: verbod asbestdaken, asbestverwijdering, externe veiligheid bedrijven, co- en biovergisters, drugsafval, informatieuitwisseling, ondermijnende milieucriminaliteit, energiebesparing en bodem.

3. Uitgangspunten Gemeenschappelijk Uitvoeringskader

3.1 Bestuurlijke prioriteiten

Door bestuurders in de regio Midden- en West-Brabant is in een werkconferentie een aantal inhoudelijke onderwerpen geprioriteerd. (Dit proces staat beschreven in paragraaf 2.3)

Tabel 2: Bestuurlijke prioriteiten Midden- en West-Brabant

PRIORITAIRE ONDERWERPEN MWB BINNEN HET OMGEVINGSRECHT	
1.	Verbod asbestdaken 2024
2.	Dumpen en illegaal verwijderen van asbest
3.	Externe veiligheid bij bedrijven/ fysieke veiligheid
4.	Co- en Biovergisters
5.	Drugsafval
6.	Informatie- en datauitwisseling
7.	Ondermijnende Milieucriminaliteit
8.	Energiebesparing
9.	Bodemketen/beheer

In bijlage a (blz. 26) van dit uitvoeringskader worden deze prioriteiten inhoudelijk geduid.

Bij het opstellen van een gezamenlijk uitvoeringskader en uitvoeringsprogramma zijn bovengenoemde bestuurlijke prioriteiten een aanvulling op de uitkomsten van de risicoanalyse (hoofdstuk 4). Met de vaststelling van dit gemeenschappelijk uitvoeringskader stellen bestuurders van de OMWB deze prioriteiten vast. De prioriteiten geven de accenten aan die in de vorm van specifieke projecten worden gelegd op de uitvoeringsprogramma's. In een voorbeeld hiervan is het huidige project risicorelevante bedrijven/externe veiligheid dat samen met de veiligheidsregio en het waterschap wordt uitgevoerd. Andere voorbeelden van accenten zijn: extra aandachtspunten in reguliere toezichtscontroles, zoals ketenaspecten, ondermijning of energiebesparing.

3.2 Gemeenschappelijke uitgangspunten uitvoeringskader

Gemeenschappelijke uitgangspunten van het uitvoeringskader zijn:

- naleving van wet- en regelgeving en het beperken van milieueffecten is primair de eigen verantwoordelijkheid van bedrijven en instellingen;
- vergunningverlening, toezicht en handhaving zijn geen doelen op zich, maar middelen om een doel te bereiken. Uiteindelijk gaat het er bij de uitvoering van wettelijke taken op dit gebied om wat het resultaat daarvan is in de fysieke leefomgeving, in termen van gezondheid, veiligheid en duurzaamheid (outcome);
- toezicht en ook vergunningverlening worden zoveel mogelijk risicogericht en informatiegestuurd uitgevoerd. Dit betekent dat de beschikbare deskundigheid daar wordt ingezet waar de risico's voor de omgeving het grootst zijn ten gevolge van slechte naleving. Er is een omslag van denken en handelen van taakgericht- naar probleem- en risicogericht werken;
- toezicht en handhaving gebeuren op een open, eenduidige en voortvarende wijze, waarbij beoogd wordt middels een afgestemde, passende (mix van) interventie(s) een blijvende gedragsverandering te realiseren. Hierbij wordt de Landelijke Handhavingstrategie (LHS) gevolgd. Deze blijvende gedragsverandering betreft zowel het naleefgedrag, het nemen van eigen verantwoordelijkheid als de actieve zorg voor de omgeving.

Het uitvoeringskader geeft de ontwikkeling weer die de deelnemers de komende jaren van de OMWB verwachten. Belangrijkste onderdelen van deze ontwikkeling zijn:

- een verdere implementatie en verfijning van de methodiek van informatiegestuurd toezicht en handhaving (IGH, informatieuitwisseling partners, naleving-, doelgroepen- en klachtenanalyses en de inzet van informatieanalisten);
- verbinding tussen vergunningverlening en toezicht (handhaafbaarheidstoets vergunningen) en bijstelling vergunningen op grond van informatie uit toezicht en handhaving;
- actualisatie van vergunningen, rekening houdend met risicoanalyses;
- versterking van het ketengericht milieutoezicht en Niet-inrichtinggebonden VTH-taken. Deze taken worden ook risicogericht geprogrammeerd;
- het formuleren van outcome-gerichte doelen en het rapporteren daarover⁴. Hierbij wordt naar bestuurders aangegeven wat mag worden verwacht van het inzichtelijk maken van de realisatie van outcome. Indien mogelijk wordt een zichtbare verbinding aangebracht tussen enerzijds risico's en programma-activiteiten en anderzijds beoogde maatschappelijke effecten als gezondheid en veiligheid. Dit is een groei-model en moet in overleg met de deelnemers verder worden ontwikkeld. Dit is een belangrijk onderdeel in de evaluatie van dit uitvoeringskader. Overigens is de onderlinge weging van de zes outcome-criteria (veiligheid, gezondheid, duurzaamheid, leefbaarheid, financieel-economisch en bestuurlijk imago) ook onderdeel te maken van de rekenmethodiek die de basis vormt van de risicoanalyse;
- het beter verwerken van omgevingsfactoren en naleefgedrag bij het bepalen van de toezicht- en handhavingsfrequentie/-inspanningen;
- de inzet van een mix van instrumenten. Naast toezichtscontroles op vergunde of gemelde activiteiten worden ook andere (alternatieve) instrumenten ingezet, zoals informatiebijeenkomsten, gebiedsgerichte interventies en vrije-veldcontroles en ketengericht toezicht.

Het Gemeenschappelijke Uitvoeringskader wordt door het Algemeen Bestuur van de OMWB ter bekrachtiging voor akkoord aangeboden aan de colleges van burgemeester en wethouders van gemeenten Aalburg, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goirle, Halderberge, Heusden, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Moerdijk, Oisterwijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Tilburg, Waalwijk, Werkendam, Woensdrecht, Woudrichem, Zundert en het college van gedeputeerde staten van provincie Noord-Brabant.

3.3 Instrumenten-mix

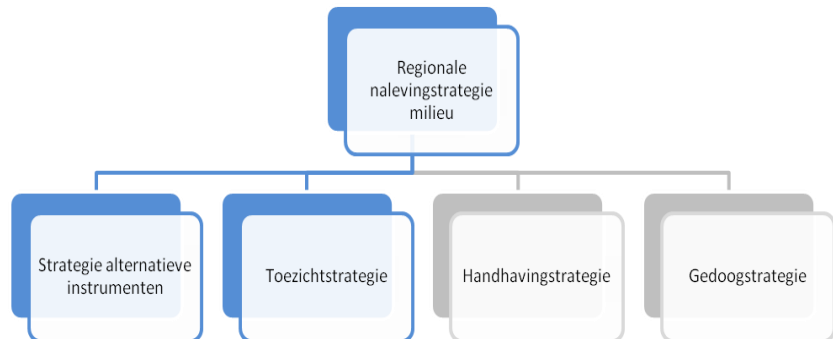
De traditionele methodes van taakuitvoering blijken niet altijd even doeltreffend. De roep om vernieuwing wordt steeds groter. Daarnaast verandert de samenleving, nemen de (technologische) mogelijkheden van alternatieve VTH-strategieën en zelfregulering toe en wordt steeds meer en vaker een beroep gedaan op de eigen verantwoordelijkheid van burgers en bedrijven. De OMWB gaat, binnen de kaders van dit Gemeenschappelijk Uitvoeringskader 2018, actief aan de slag om de uitvoering blijvend te vernieuwen zodat deze steeds doeltreffender wordt.

De OMWB kan bij de uitvoering van zijn taken een mix van instrumenten inzetten. Dit is weergegeven in figuur 6.

⁴ Het 'meten' van de outcome van VTH-milieutaken is geen sinecure. Naast de uitvoering van VTH-taken door de OMWB zijn ook veel andere factoren van invloed op het leefmilieu, de duurzaamheid en de (ervaren) gezondheid en veiligheid. Andere factoren zijn (inter)nationaal milieubeleid, economische groei en technologische ontwikkeling. Hierdoor kunnen de outcome-effecten van een goede VTH-uitvoering moeilijk één-op-één worden aangetoond. Dit neemt niet weg dat deze outcome moet worden nagestreefd en niet moet worden beperkt tot makkelijk meetbare zaken.

Figuur 6: Instrumentenmix nalevingstrategie

Hieronder wordt de toezichtstrategie uitgewerkt en wordt de inzet van andere (alternatieve) instrumenten aangeduid. Deze zijn onderdeel van een bredere gezamenlijke nalevingstrategie. Zie figuur 6 hiernaast.

De nalevingstrategie bestaat uit een toezichtstrategie, een strategie voor de inzet van alternatieve instrumenten, een handhavingstrategie en een gedooagstrategie. Voor deze laatste twee strategieën zijn landelijke kaders van toepassing, die door alle deelnemers zijn vastgesteld.

De VTH-uitvoering wint aan kracht door de inzet van alternatieve instrumenten, die ook deel uitmaken van de instrumentenmix. Het gaat om instrumenten die bovenop of in plaats van inspecties en reguliere vergunningverlening zorgen voor motivatie om het gedrag aan te passen en om methoden die focus hebben op overtredingen die met traditioneel toezicht minder effectief worden gesignaleerd. Het gaat hierbij om een breed scala aan instrumenten: samenwerking met brancheorganisaties, actualisatie van vergunningen, geografisch of gebiedsgericht toezicht, geven van voorlichtingsbijeenkomsten, geven van uitleg over de verleende vergunning, geografisch en gebiedsgericht toezicht, vrije-veldcontroles (naar niet-vergunde en -gemelde activiteiten), uitreiken van een compliment/prijs voor excellent gedrag, gericht communiceren met en over overlastgevers en overtreders of het beïnvloeden van voor de doelgroep belangrijke actoren (afnemers, toeleveranciers, branchevereniging, verzekeraars e.d.).

De instrumentenmix met daarin de inzet alternatieve instrumenten zal als bijlage bij het uitvoeringsprogramma van 2019 worden gevoegd.

3.4 Vergunningverlening en de wisselwerking met toezicht

In dit uitvoeringskader wordt uitgegaan van een intensieve wisselwerking tussen vergunningverlening, toezicht en handhaving. Een goede vergunning is nodig om adequaat toezicht uit te oefenen en te handhaven. De handhavingstoets is een vast onderdeel van het vergunningverleningsproces. Vanuit het verrichte toezicht, de handhaving en klachtenafhandeling kunnen ook aanwijzingen volgen voor het aanpassen van verleende vergunningen en voorschriften. Dit is onderdeel van de instrumentenmix.

De risicoanalyse en de omgevingsanalyse die bepalend zijn voor de inzet van toezicht in branches, zijn voor vergunningverlening niet wezenlijk anders. Dit Gemeenschappelijke Uitvoeringskader geldt dan ook voor de gehele VTH-uitvoering. Daarmee wordt een stap verder gezet dan de ODBN en ODZOB, die in hun risicoanalyse vooralsnog een fasering hebben aangebracht tussen enerzijds toezicht en handhaving en anderzijds vergunningverlening.

4. Risicoanalyse

De gemeenschappelijke VTH-strategie wordt voor een belangrijk deel gebaseerd op de uitkomsten van een risicoanalyse. In deze analyse zijn de risico's in beeld gebracht die voortkomen uit bepaalde activiteiten. Deze activiteiten zijn onderverdeeld in herkenbare typen inrichtingen (branches). Zoals hierboven aangegeven heeft de OMWB hierbij de werkwijze en resultaten van de risicoanalyses van de ODBN en de ODZOB als uitgangspunt genomen. De gebruikte methodiek (de DBC-methode) is eerder ook toegepast door de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ) en in het MAM van de gemeente Moerdijk (Moerdijs Afwegings Model). Ook de DCMR werkt al langer met deze breed gedragen werkwijze. De toepassing in het VTH-werkveld stamt uit het tijdperk voor de komst van de omgevingsdiensten en werd door gemeenten ook toegepast bij het toezicht in de bouwsector. In dit gemeenschappelijk uitvoeringskader milieu is de risicoanalyse toegespitst op de gebruiksfase van bedrijven en blijft de taak 'bouwen en slopen' buiten beschouwing. De niet-inrichting gebonden taken als bodem en asbest, betreffen ook milieutaken en komen in Hoofdstuk 5 aan de orde.

4.1 Risicoafweging branches op grond van maatschappelijke effecten

Aan gemeenten en omgevingsdiensten zijn wettelijke taken opgelegd met als doel de risico's die gepaard gaan met activiteiten te beperken. Voor de risicoanalyse zijn deze activiteiten samengevat in 30 branches die binnen het takenpakket van de OMWB vallen.⁵ Voorbeelden van deze branches zijn: veehouderij; chemische industrie; grootschalige opslag gevaarlijke stoffen; auto-demontage; hout- en meubelindustrie; LPG-benzinestations; etc. Een overzicht van alle branches staat in tabel 3, blz. 23

Het doel van de risicoanalyse is het bepalen bij welke branches de prioriteit het hoogst is om de wettelijke taken uit te voeren. Daarvoor is eerst bepaald welke wettelijke taken er per branche zijn opgelegd. Deze wettelijke taken zijn in de volgende negen categorieën gebundeld:

- Afval
- Afvalwater
- Bodem
- Energie
- (Externe) veiligheid
- Geluid
- Geur
- Licht
- Lucht

Het resultaat is een opsomming van de wettelijke taken per branche. Zo zijn de wettelijke taken ten aanzien van LPG-benzinestations te categoriseren naar Afvalwater, Bodem, (Externe) Veiligheid en Lucht en zijn deze voor de branche Veehouderijen te bundelen in Afval, Bodem, Geur en Lucht.

Per categorie van wettelijke taken (per branche) is vervolgens de karakteristieke maximale calamiteit bepaald. Deze calamiteit, die op kan treden wanneer de betreffende taak niet adequaat wordt uitgevoerd, is maatgevend voor de risicobeoordeling. De risicobeoordeling van een karak-

⁵ Dit betekent dat in deze methodiek risico's niet rechtstreeks aansluit bij wettelijke taken zoals benoemd in het Activiteitenbesluit en het BTP-Bor. Dit kan ook niet direct, want in veel inrichtingen (en branches) worden meerdere wettelijke taken of activiteiten uitgevoerd. In de uitwerking naar de werkprogramma's zal echter worden aangehaakt bij het Inrichtingenbestand 2.0, waarin naast de wettelijke taken ook de branche-indeling uit dit uitvoeringskader wordt benoemd.

teristische calamiteit wordt gedaan aan de hand van de zes maatschappelijke effecten die een dergelijke calamiteit potentieel zou veroorzaken.

Deze maatschappelijke effecten, of outcome-criteria zijn:

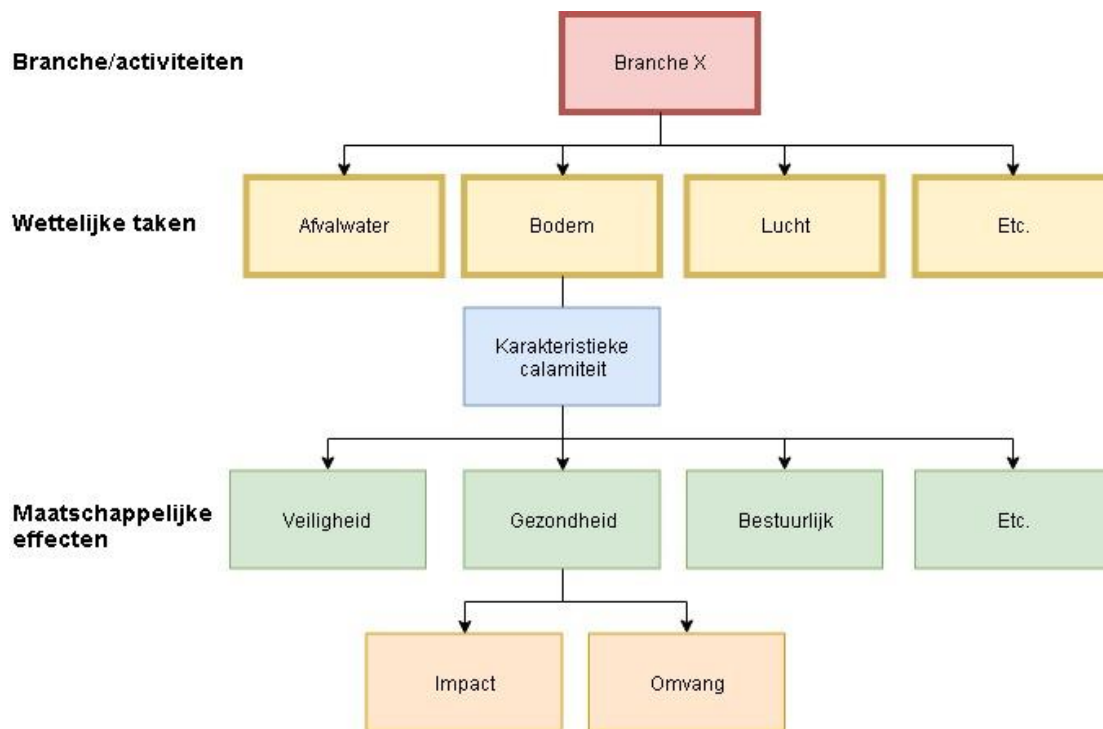
- gezondheid;
- veiligheid;
- duurzaamheid;
- leefbaarheid;
- financieel-economisch;
- bestuurlijk imago.

Deze zes maatschappelijke effecten zijn, in navolging van ODBN en ODZOB, even zwaar gewogen.⁶ Met de vaststelling van dit gemeenschappelijk uitvoeringskader, stellen de bestuurders van de OMWB ook deze outcome-criteria vast.

Om het proces te verduidelijken is een samenvattende procesbeschrijving opgesteld:

Voor branche X liggen er wettelijke taken die te bundelen zijn in vier categorieën. Een van deze categorieën is Bodem. Er wordt bepaald welke karakteristieke maximale calamiteit er plaats kan vinden binnen de categorie Bodem. Vervolgens worden de risico's van de karakteristieke calamiteit bepaald door ze uit te drukken in impact en de omvang van het maatschappelijke effect. Zo kan de impact van een calamiteit op gezondheid variëren van 'geen mogelijke gezondheidsproblemen' tot 'zware gezondheidsproblemen met de dood tot gevolg', en kan de omvang daarvan van 'zeer lokaal' tot 'het gehele werkgebied' variëren.

Schematisch is de opbouw van de risicoanalyse als volgt weer te geven:

⁶ Deze gelijke geweging is gedaan om tot een vergelijkbare aanpak te komen als ODZOB en ODBN, waar in de rekenmethodiek de criteria ook even zwaar zijn gewogen. De methodiek is een groeimodel in overleg met andere regio's. In een volgend uitvoeringskader kunnen bestuurders aan outcome-criteria uiteenlopende zwaarte toekennen.

Per categorie van wettelijke taak wordt vervolgens een totaalscore berekend. Deze score geeft aan wat de hoogte van de risico's zijn. Het totaal van de risicoscores in een branche vormt de basis voor het bepalen van de uiteindelijke risicoklasse waarin een branche wordt geplaatst. Deze verschillende risicoklassen waarin de branches ingedeeld worden wordt visueel weergegeven door de stoplichtkleuren. Rood voor een risicovolle branche, geel voor een gemiddeld risicovolle branche en groen voor een laag risico branche.

De OMWB heeft de resultaten van de door de ODBN en ODZOB uitgevoerde risicoanalyses overgenomen en getoetst. Deze toetsing heeft geleid tot twee goaanpassingen. De eerste aanpassing heeft als gevolg dat de branche Glastuinbouw in een hogere risicoklasse is ingedeeld (van groen naar oranje) en de tweede aanpassing zorgt ervoor dat de branche Horeca (hard) van risicoklasse rood naar risicoklasse oranje is gegaan. Jaarlijks wordt deze toetsing uitgevoerd. Nieuwe inzichten uit bijvoorbeeld data en nieuwe wetgeving kunnen ervoor zorgen dat er veranderingen nodig zijn in de risicoanalyse. Het model is dan ook een groeimodel, de volgende stap is het meewegen van het naleefgedrag van een branche. Ook kan er een nadere weging worden aangebracht tussen de outcome-criteria. De risicoanalyse wordt daarnaast om de vier jaar volledig opnieuw uitgevoerd.

4.2 Aanpak per risicoklasse

Aan de totaalscore is een risicoklasse gekoppeld zodat een onderverdeling ontstaat in branches met een:

- hoog risico
- gemiddeld risico
- laag risico

Voor een overzicht van de risico's per branche, zie de tabel 3 op blz. 25.

Bij het opstellen van het uitvoeringsprogramma wordt de risicoanalyse als hulpmiddel gebruikt. Er is namelijk maatwerk nodig en mogelijk. Denk hier bijvoorbeeld aan individuele bedrijven die binnen een branche duidelijk afwijken qua omvang en/of productieproces, bedrijven waarvan nu al bekend is dat ze structureel lager naleefgedrag vertonen. Bovendien kunnen op grond van bestuurlijke/strategische prioriteiten (Hoofdstuk 3) projectmatig bepaalde accenten in het uitvoeringsprogramma worden gelegd. Een voorbeeld hiervan is het project Intensivering Toezicht Veehouderijen (ITV), waarin de controlefrequentie is verhoogd en waarin ook wordt gecontroleerd op en voorlichting wordt gegeven over asbestdaken en leegstand.

De indeling van branches in risicoklassen ondersteunt het proces van het opstellen van het uitvoeringsprogramma. Per branche kunnen er bijvoorbeeld verschillende toezichtstrategieën worden uitgewerkt. Hierbij kan worden gedacht aan:

1. Branches met een **hoog risico** kunnen worden onderworpen aan periodiek toezicht afgestemd op de risico's, het naleefgedrag en de (veiligheids)cultuur van elk bedrijf (bijvoorbeeld: intensieve veehouderij, ammoniakkoelinstallaties, distributiebedrijven in gevaarlijke stoffen etc.). Het toezicht heeft, zeker voor de inrichtingen die vallen onder IPPC en Bevi, kenmerken van maatwerk per bedrijf.

2. Bij branches en activiteiten met een **gemiddeld risico** kan worden gedacht aan het opstarten van regiobreed, generiek en uniform programmatisch/thematisch toezicht. Dit toezicht zou zoveel mogelijk worden uitgevoerd afgestemd op de risico's, naleefgedrag en naleefmotieven binnen een bepaalde doelgroep/branche (bijvoorbeeld: chemische wasserijen, meubelindustrie, autodemontage bedrijven, etc.). Het toezicht heeft kenmerken van een **projectmatige**, branchegerichte en informatiegestuurde aanpak waarbinnen ook altijd een klein deel van de doelgroep, bij wijze van steekproef, op alle overige relevante milieuthema's wordt doorgelicht.
3. Voor alle branches en activiteiten met een **laag risico** worden om zogenaamd 'toezichtsfalen' te voorkomen er enkele branchegerichte steekproeven en/of periodieke quickscans uitgevoerd. Ook kunnen deze branches projectmatig worden opgepakt. Tevens wordt uiteraard gereageerd op klachten.

4.3 Aanpak illegaliteit

Traditioneel richt de aandacht van de overheid zich op bekende activiteiten. Illegale en ondermijnende activiteiten blijven te vaak nog uit het zicht. De OMWB gaat bij de taakuitvoering actief aan de slag om beter zicht te krijgen op illegale activiteiten. Dit betekent in ieder geval dat hier bij het maken van de diverse doelgroepenanalyses (op basis van actuele inrichtingenbestanden) rekening mee wordt gehouden. De aanpak van illegaliteit wordt daarmee een herkenbaar onderdeel van de interventiestrategie. Dit betekent ook dat een deel van het beschikbare budget wordt gebruikt om locaties te onderzoeken die niet in beeld zijn als een actieve inrichting op basis van de standaard informatiebronnen (vrije-veldcontroles). Een gebiedsgerichte aanpak ligt hier voor de hand.

4.4 Toepassing bestuurlijke prioriteiten binnen de VTH-praktijk

In de regionale omgevingsanalyse is een aantal bestuurlijke prioriteiten in beeld gebracht. Het gaat hierbij om:

- Co- en biovergisters
- Verbod asbestdaken
- Dumpen en illegaal verwijderen van asbest
- Energiebesparing (energieakkoord 2013)
- Risicorelevante bedrijven, fysieke veiligheid
- Veehouderij en gezondheid
- Drugsafval
- Fysieke veiligheid
- Informatie- en data-uitwisseling
- Ondermijnende milieucriminaliteit (illegaliteit)
- Bodemketen/-beheer

Zoals eerder aangegeven wordt met deze bestuurlijke prioriteiten rekening gehouden door het leggen van accenten in de uitvoering (projectmatige activiteiten).

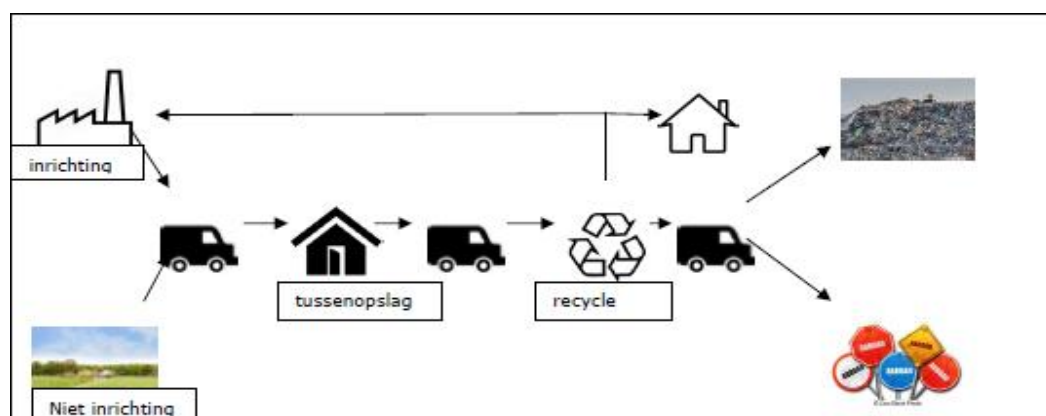
In bijlage a van dit uitvoeringskader worden deze prioriteiten toegelicht.

5. Ketentoezicht en niet-inrichtinggebonden taken

Binnen het gezamenlijke uitvoeringskader en de risicogerichte benadering nemen het Ketengericht Milieutoezicht en de zogenoemde Niet-inrichtinggebonden taken (NIG-taken) een bijzondere plaats in. Tot voor kort werden deze taken nog niet meegenomen in de geijkte methodes voor risicoanalyses. Deze basistaken zijn minder te herleiden tot risico's van een inrichting. Bij een aantal van deze taken bestond vroeger onduidelijkheid of deze wel behoorden tot het BTP. Ook werden deze taken vaak op wisselend niveau bekostigd.

Mede in relatie tot illegaliteit en ondermijning is ketengericht milieutoezicht een belangrijke taak voor de OMWB. Het ketentoezicht op bedrijfsmatige activiteiten is ook opgenomen in het basistakenpakket op basis van het Besluit omgevingsrecht (Categorie 11 van bijlage IV, Bor). Ketentoezicht is het op elkaar afgestemd toezicht van één of meer toezichthouders op de naleving, de kwaliteit of de veiligheid van een handeling of zaak, dat zich uitstrekt tot alle partijen die achter-eenvolgens betrokken zijn bij deze handeling of zaak. Het ketentoezicht strekt zich doorgaans uit over meerdere partijen. Samenwerking met waterschappen, OM, NVWA, FIOD en andere landelijke inspectiediensten zijn vaak inherent aan dit ketentoezicht.

Figuur 7: Voorbeeld van een keten, met transport en diverse 'tussenstations'

De keten en het toezicht daarop strekt zich doorgaans uit over meerdere gemeenten. Het Ketengericht milieutoezicht wordt risicogericht uitgevoerd en is gebaseerd op informatieanalyses en expert-judgment van:

- data uit basistoezicht OMWB (rapportages, digitale checklisten);
- klachten, signalen en meldingen van andere VTH-partners, burgers en media;
- externe databronnen.

Voor een goede invulling van het ketentoezicht is nodig een goede samenhang tussen het reguliere toezicht en de programmatische projectmatige aanpak van ketens. In het Bor (categorie 11) zijn als basistaak opgenomen 'bedrijfsmatige activiteiten met betrekking tot het ketengerichte (milieu)toezicht op:

- het werken met, het opslaan, het verwerken en/of het verwijderen van: gevaarlijke afvalstoffen;
- bedrijfsafvalstoffen;
- ingezamelde huishoudelijke afvalstoffen;
- asbest;
- vuurwerk;
- bouwstoffen;

- grond;
- baggerspecie;
- meststoffen;
- dierlijke vetten;
- radioactief schroot;
- destructiemateriaal;
- explosieven voor civiel gebruik;
- of andere gevaarlijke stoffen.

Illegale productie van drugs en het opslaan en dumpen van gevaarlijke stoffen en afval wordt hierbij ook beschouwd als een (illegale) bedrijfsmatige activiteit en valt derhalve binnen het BTP.

Voor de verdere uitwerking van de zogenoemde NIG-taken wordt verwezen naar de door de OMWB separaat opgestelde notitie hierover, die de komende periode ook met alle deelnemers wordt besproken en afgestemd.

6. Slotopmerkingen

- Het Gemeenschappelijke uitvoeringskader 2018 zal worden gebruikt bij het opstellen van het regionale uitvoeringsprogramma van 2019.
- Gemeenten kunnen het Gemeenschappelijke Uitvoeringskader 2018 van toepassing verklaren op het toezicht van al hun Wabo-milieutaken (basis- en verzoektaken). Dit wordt dringend aanbevolen voor de gemeenten die op dit moment al het complete pakket van VTH-milieutaken bij de OMWB hebben neergelegd of overwegen om dit alsnog te gaan doen. Dit maakt een goed door-dachte en integrale benadering van deze uitvoeringstaken door de OMWB mogelijk.
- De OMWB staat aan de lat voor de basistaken en ingebrachte verzoektaken. De meeste bedrijven en activiteiten binnen de risicoklassen 1 en 2 kunnen worden gezien als basistaken, echter niet allemaal. De branchegerichte aanpak in risicoklasse 2 zal echter geen onderscheid gaan maken tussen basis- en verzoektaken. Gemeenten die deze verzoektaken zelf willen uitvoeren wordt in ieder geval gevraagd om dit binnen de afspraken van het Gezamenlijk Uitvoeringskader 2018 te doen. De (extra) afstemming die hiervoor noodzakelijk is komt uiteraard voor rekening van de betreffende gemeente.
- Onder de verzoektaken verstaan we in ieder geval het toezicht op inrichtingen en activiteiten die niet tot de basistaken van de OMWB behoren. Daarnaast betreft dit ook alle aspecten die vanuit een integrale taakstelling door gemeenten van belang worden geacht en die leiden tot een uitgebreidere interventie en rapportage. Denk hierbij aan aspecten die bijvoorbeeld betrekking hebben op ruimtelijke ordening (bestemmingsplan), energiebesparing, brandveilig gebruik en een brede oog- en oorfunctie op het gebied van criminaliteit en ondermijning waarvoor bijvoorbeeld een gebiedsgerichte aanpak kan worden ingezet. Gemeenten (en provincie) die vooral vanuit een integrale taakstelling willen opereren dienen daarom een grondige inhoudelijke en financiële afweging op de uitvoering van basis- en verzoektaken te maken.
- De directie van de OMWB doet jaarlijks via het DB voorstellen aan het AB voor specifieke projecten die zijn gebaseerd op actuele problemen en/of trends binnen het milieudomein, zoals de huidige bestuurlijke prioriteiten. Deze worden als accent meegenomen in de uitvoering van de basistaken.
- Gemeenten en provincie kunnen ook projecten als verzoektaak in de uitvoeringsprogramma's laten opnemen door de OMWB.

Tabel 3. Risicoanalyse VTH milieu, regio Midden- en West-Brabant

	Risico	Afval	Afvalwater	Bodem	Energie	Externe Veiligheid	Geluid	Geur	Licht	Lucht
Industrie; Chemische industrie; grootschalige opslag gevaarlijke stoffen, Bevi	Red	Yellow	Red	Red	Green	Red	Green	Yellow	Grey	Yellow
Industrie; Afval(water)beheer	Red	Red	Yellow	Yellow	Green	Red	Yellow	Red	Grey	Yellow
Agrarisch sector; Veehouderij (IPPC)	Red	Yellow	Grey	Green	Grey	Grey	Grey	Red	Grey	Red
Industrie; Chemische industrie; kleinschalige opslag gevaarlijke stoffen	Red	Yellow	Red	Red	Green	Red	Yellow	Yellow	Grey	Yellow
Agrarisch sector; Veehouderij (niet IPPC)	Red	Yellow	Grey	Green	Grey	Grey	Grey	Red	Grey	Yellow
Industrie; Transport en distributiebedrijven	Red	Yellow	Green	Green	Green	Red	Green	Grey	Grey	Green
Industrie; Mengvoederindustrie	Red	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Red	Grey	Yellow
Industrie; Voedingsmiddelenindustrie	Red	Yellow	Red	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Grey	Yellow
Industrie; Energie en waterbedrijven	Yellow	Green	Grey	Green	Yellow	Green	Grey	Green	Grey	Yellow
Industrie; Rubber- en kunststofbedrijven	Yellow	Green	Green	Green	Green	Yellow	Green	Green	Grey	Green
Industrie; Autodemontagebedrijven	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Green	Green	Green	Green	Grey	Green
Industrie; Natte en chemische wasserijen	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Grey	Green
Winkelfunctie; Benzinstation met LPG	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Grey	Green
Industrie; Bouwmaterialenproducenten	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Grey	Yellow
Sport; Autocircuits en motorcrossterreinen	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Grey	Green
Bijeenkomstfunctie; Horeca - cafés en discotheken (hard)	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Grey	Yellow
Bijeenkomstfunctie; Horeca - restaurants en overig (zacht)	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Grey	Yellow
Bijeenkomstfunctie; Horeca - speciale doelgroep (koffieshop e.d.)	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Grey	Yellow
Industrie; Scheepswerven	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Grey	Yellow
Winkelfunctie; Benzinstation zonder lpg	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Grey	Green
Gezondheidsfunctie; Ziekenhuis	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Grey	Green
Sport; Sportvelden	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Grey	Green
Industrie; Metaalbedrijven	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Grey	Yellow
Bijeenkomstfunctie; Beurzen en evenementencomplexen	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Grey	Yellow
Industrie; Hout- en meubelindustrie	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Grey	Yellow
Overige gebruiksfunctie; Jachthavens	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Grey	Yellow
Agrarisch sector; Glastuinbouw	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Grey	Yellow
Industrie; Bouwnijverheid en installatietechniek	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Grey	Yellow
Sport; Sportgebouwen (oa kantines)	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Grey	Yellow
Bijeenkomstfunctie; diversen (buurthuizen, kerken, verenigingsgeb.)	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Grey	Yellow
Gezondheidsfunctie; Verzorgingstehuis	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Grey	Yellow
Agrarisch sector; Dienstverlening landbouw (incl hoveniers)	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Grey	Yellow
Industrie; Garages en autoherstelbedrijven	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Grey	Yellow
Sport; zwembaden	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Grey	Yellow
Winkelfunctie; Supermarkten	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Grey	Yellow
Winkelfunctie; Winkelcentrum	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Grey	Yellow
Onderwijs; School overige (middelbaar en hoger onderwijs)	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Grey	Yellow
Winkelfunctie; Grootwinkelbedrijf	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Grey	Yellow
Industrie; Voorzieningen en installaties	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Grey	Yellow
Celfunctie; Gevangenis	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Grey	Yellow
Gezondheidsfunctie; Psychiatrische inrichting en celfunctie	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Grey	Yellow
Onderwijs; Basisschool Overig (incl. BSO)	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Grey	Yellow
Agrarisch sector; Akkerbouw en open grond teelt	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Grey	Yellow
Industrie; Uitgeverij en drukkerijen	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Grey	Yellow
Logies; Hotels, pensions en B&B's	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Grey	Yellow
Wonen; Bijzondere woongebouwen (hostels, verst. beperkten, opvangcentra)	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Grey	Yellow
Kantoor; Kantoorgebouw (grootschalig)	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Grey	Yellow
Industrie; Crematoria	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Grey	Yellow
Winkelfunctie; Winkel	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Grey	Yellow
Kantoor; Kantoor (kleinschalig)	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Grey	Yellow
Gezondheidsfunctie; Praktijkruimte	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Grey	Yellow

Bijlage a.

Toelichting bestuurlijke prioriteiten

(paragraaf 3.1 en 4.4)

1. *Verbod asbestdaken*

Dit is één van de speerpunten van het BPO. Gemeenten zijn er voor verantwoordelijk dat asbestdaken voor 2024 zijn verwijderd en kunnen burgers en bedrijven stimuleren. In Brabant zijn thans nog 160.000 asbestdaken, met in totaal 18 mln. m² asbest. De kosten van verwijdering hiervan worden geraamd op € 750 mln. Bij een naleefgedrag van 85% zijn volgens een BPO-notitie kosten gemoeid van circa € 80 mln. voor illegale stort en € 75 mln. voor handhaving bij illegale sloop/dumping of het niet verwijderen. De kosten van ‘asbestbranden’ zijn hierin niet meegenomen.⁷

2. *Dumpen en illegaal verwijderen van asbest*

Het illegaal verwijderen en dumpen van asbest is nu al een probleem. Er lijkt een toename te zijn aan het dumpen van asbest of asbesthoudend afval in het buitengebied en het frauduleus handelen. Specifiek bij asbestsanering komt het geregeld voor dat Oost-Europeanen onwetend en onbeschermd worden ingezet. Het toezicht op de asbestketen is een basistaak voor de omgevingsdiensten en richt zich in hoofdzaak op gemelde saneringen alsmede op de vergunde tussenopslagen en eindverwerking. Dit toezicht wordt in toenemende mate informatie gestuurd en ketengericht ingezet. Toezicht richt zich hierdoor meer op de risicovollere situaties en minder op situaties met een lager risico. Een (onbekend) deel van het asbest wordt echter illegaal verwijderd en/of gedumpt. Hierdoor ontstaat een potentieel blootstellinggevaar aan asbestvezels voor mens en milieu. Deze activiteiten zijn echter niet gekend bij de overheid. Toezichtmiddelen zijn hiervoor ook niet beschikbaar omdat deze alleen beschikbaar worden gesteld voor de gemelde/vergunde situaties. De aandacht en dus de toezichtmiddelen dienen zich echter ook te richten op het signaleren en aanpakken van illegale situaties.

3. *Externe veiligheid bij bedrijven/risicorelevante bedrijven*

Dit is een BPO-speerpunt. Binnen Brabant vindt een forse toezichtinspanning plaats op de BRZO-bedrijven. Gezien de impact op de externe veiligheid die deze bedrijven in potentie kunnen veroorzaken is en blijft dit ook nodig. Maar naast de BRZO bedrijven zijn er meerdere (risicovolle) bedrijven die een impact kunnen hebben op de externe en fysieke veiligheid. Hierbij valt te denken aan bedrijven met opslagen van gevaarlijke stoffen in hoeveelheden (net) onder de BRZO-grens. Ook valt te denken aan bedrijven met hoge vuurbelasting zoals grote houtopslagen, pallet bedrijven of bandenopslagbedrijven. De negatieve effecten die dergelijke bedrijven kunnen hebben kunnen groot zijn. Aandacht voor cultuur en beheersaspecten is wenselijk. Evenzo is aandacht wenselijk voor de opslaghoeveelheden bij bedrijven net onder de BRZO-grens.

4. *Co- en Biovergisters*

Vergisten van (afval)stoffen gebeurt met het doel om energie op te wekken. Een specifieke vorm hiervan is ‘co-vergisting’ waarbij ten minste 50% mest wordt vergist met andere stoffen en die na vergisting op het land kunnen worden toegepast als mest. De ervaring is dat ook niet toegelaten stromen worden vergist, dat vrachtdocumenten worden vervalst, etc. Hierdoor kunnen gevaarlijke situaties ontstaan omdat niet bekend is wat de reactie van de stoffen in de vergister zal zijn. Ook kunnen milieubelastende stoffen op of in de bodem en de voedselketen terecht komen met risico's voor de volksgezondheid. Er is sprake van oneerlijke concurrentie en ondermijning door benadeling van zij die wel volgens de regels werken. Er wordt een trend gesignaleerd waarbij intermediairs (na-

⁷ Plan van Aanpak Asbestdaken, BPO, 1 maart 2018

genoeg) failliete vergisters opkopen en opstarten om toegezegde subsidie te innen. Naast financieel gewin bereiken zij hiermee (mogelijk) een verregaande beheersing van de keten en bemoeilijken op die manier toezicht en handhaving. Een zorgelijke ontwikkeling.

In een onlangs uitgebracht bestuurlijk signaal (oktober 2017) van de landelijke milieukamer wordt aangegeven dat in de markt van covergisters een verontrustend hoog niveau van non-compliance zichtbaar is. Het belang van het signaal is er met name in gelegen dat deze eerdere constatering nog niet heeft geleid tot verbetering. De knelpunten die worden genoemd zijn in elk geval gelegen in de complexiteit van de regelgeving, waardoor bijvoorbeeld Wabo-vergunningen soms van onvoldoende kwaliteit zijn en toezicht wordt bemoeilijkt, het veelal achterwege blijven van fysieke controles en de risico's van fraude bij subsidies.

5. *Drugsafval*

'Brabant' is de grootste leverancier van synthetische drugs. Met het opruimen van afval van de productie van deze drugs zijn hoge kosten gemoeid. Wanneer de bodem gesaneerd moet worden kunnen de kosten voor de grondeigenaar of gemeente oplopen tot boven de € 50.000,-. Bestuurders vinden dit een groot maatschappelijk probleem, dat van belang is voor de omgevingsdienst. Deze heeft een basistaak ten aanzien van gevaarlijke stoffen. De omvang van dumping en de schade aan het milieu dient te worden vastgesteld. Er is en wordt in Brabant in het kader van het BPO-project Samen tegen Dumpen een aanpak ontwikkeld. Vanuit de collectieve taak wordt een beperkte bijdrage aan dit project geleverd. Er is een pilot ontwikkeld m.b.t. leegstaande bedrijfsgebouwen, die een risico vormen omdat er drugslaboratoria in worden ondergebracht. Er zijn cijfermatige indicaties dat het aantal dumpingen in Brabant afneemt, het aantal dumpingen in omliggende provincies toeneemt, terwijl het aantal productielaboratoria in Brabant blijft toenemen. Er zijn indicaties dat producenten zich nu op andere wijzen van het afval ontdoen, bijvoorbeeld via het riool, autowasstraten en door het uitrijden over landbouwgronden. Naast het traceren van lozingen op het riool (er loopt een pilot waarin mobiele eNoses worden ingezet), is er behoefte om meer instrumenten en kennis in te zetten, bijvoorbeeld door stromen van (legale) toeleveranciers en bedrijven met vergelijkbare bedrijfsprocessen als drugsproductie beter in beeld te brengen.

6. *Informatie- en datauitwisseling*

Er zijn veel gegevens bij diverse instanties, die van belang zijn voor toezichthoudende en handhavende instanties. Vooral op het gebied van de informatie- en datavergaring/uitwisseling en de analyse daarop valt nog heel wat te winnen. Er is een groot aantal informatiebestanden en meldpunten zonder goede samenhang daarin. Daar is verbetering mogelijk. Het toezicht dient meer risicogericht uitgevoerd te worden. Datavergaring en de analyse daarop zijn noodzakelijk om dit vorm te geven. Een oor- en oogfunctie voor en door samenwerkingspartners kunnen een schat aan informatie ontsluiten. Vanuit de collectieve taken wordt op onderdelen van informatie- en datavergaring/uitwisseling en de analyse daarop al inhoud gegeven. Dit zou gecontinueerd en verder uitgebouwd moeten worden.

Aanhaking bij Inspectievier (Bor art. 7.8) en het landelijke Convenant Gegevensuitwisseling (met OM en politie), zijn hierbij van belang, evenals een zorgvuldige omgang met de Avg (Algemene verordening gegevensbescherming).

7. *Ondermijnende Milieucriminaliteit*

Ondermijnende (milieu)criminaliteit is een maatschappelijk probleem. Bestuurders beschouwen dit als een belangrijke prioriteit. Het verdient volgens de bestuurders aanbeveling om ondermijning onderdeel te laten zijn van een (inhoudelijk) prioritair fenomeen. Dit bevordert tevens een optimalisatie van de samenwerking met politie en OM en draagt bij tot de aanpak van een maatschappelijk pro-

bleem. Dit onderwerp wordt ook opgepakt in de samenwerkingsafspraken tussen OM, politie, omgevingsdiensten en waterschappen die zijn gemaakt in de Rondetafelconferentie tussen deze partijen, gemeenten en provincie van 11 januari 2018. De aanpak van milieucriminaliteit door omgevingsdiensten is gekoppeld aan de inzet van bestuurs- en strafrechtelijke interventies van de Landelijke Handhavingsstrategie (LHS), de inzet van de Boa's van de omgevingsdiensten en de tipfunctie als bedoeld in de Wet Bibob (art. 26).

8. *Energiebesparing*

Nederland streeft naar 1,5% energiebesparing per jaar. Zo'n 40% van het energieverbruik in Nederland ligt bij bedrijven, voornamelijk bij de industrie. In het Energieakkoord 2013 is vastgelegd dat gemeenten en provincies prioriteit moeten geven aan de handhaving van de energiebesparingsverplichtingen in de Wet milieubeheer. De wetgeving rond energiebesparing bij bedrijven wordt steeds verder uitgebreid: zogenoemde Erkende maatregelen zijn/worden vastgesteld, er geldt een nieuwe verplichting voor het opstellen van energieaudits in het kader van de 'Energy Efficiency' Directive (de EED) en er komt een Energie Prestatie Keurmerk (EPK). In specifieke projecten en in toezichtcontroles kunnen de omgevingsdiensten aandacht besteden aan dit belangrijke onderdeel van duurzaamheid.

9. *Bodemketen/beheer*

De bodemketen beslaat een zeer grote en diffuse keten waarbij diverse aspecten betrokken zijn: verontreinigde bodem en grond, illegale ontgrondingen, schade aan grondwater en landbouw. In een omgeving die gekenmerkt wordt door hevige concurrentie is het lastiger voor bedrijven om 'integer' te blijven. Sommige bedrijven beheersen meerdere onderdelen in de keten. Hierdoor bestaat de gelegenheid om (afval)stoffen op saneringslocaties of in gronddepots te vermengen, de samenstelling te verhullen en het bevoegd gezag het zicht op de grondstromen in de keten te ontnemen. Niet-naleving leidt tot maatschappelijke onrust en kan een negatief effect hebben op de volksgezondheid, het milieu en het vertrouwen in de overheid en leidt bovendien tot concurrentievervalsing in de markt. De komende jaren zal er nog sprake zijn van aanzienlijke stroom van vervuilde grond. Als gevolg van de voortdurende concurrentiedruk in de bodemsector en de lage – gevoelde – pakkans zal de komende jaren de mate waarin zich milieucriminaliteit in de bodemsector voordoet waarschijnlijk verder ontwikkelen.